

21-27 noyabr 2024-cü il

Məsumə Məlikova - 95

Noyabrın 22-də Azərbaycanın Əməkdar hüquqşünası, Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) Hüquq fakültəsinin Dövlət və hüquq nəzəriyyəsi və tarixi kafedrasının müdiri, AME-A-nın müxbir üzvü Məsumə Məlikovanın 95 yaşı tamam olur.

Məsumə Fazil qızı Məlikova 22 noyabr 1929-cu ildə Bakı şəhərində anadan olub.

Doğulub böyüdüüyü ailə ziyalı köklərə bağlı idi. Fazil kişi övladlarının hamısının mükəmməl biliyə yiyələnmələri üçün əlindən gələni əsirgəməmişdir. Məsumə ailənin üçüncü övladı idi. Və o, hüquq elmini seçmişdi.

1947-1952-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) Hüquq fakültəsində təhsil alan Məsumə Məlikova Universiteti bitirdikdən sonra ADU-nun Hüquq fakültəsinin Dövlət hüququ kafedrasında müəllim, daha sonra baş müəllim, 1960-1968-ci illərdə isə dosent vəzifələrində çalışıb. Alim 1968-ci ildən ADU-nun Hüquq fakültəsinin Dövlət və hüquq nəzəriyyəsi və tarixi kafedrasına rəhbərlik edib.

Görkəmli hüquqşünas, professor Məsumə Məlikova əmək fəaliyyətinə başladığı ilk gündən insanların haqlarını, hüquqlarını qorumağı amalına çevirib.

Hüquq elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə almış ilk azərbaycanlı qadın, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, professor, Əməkdar hüquqşünas...

Bütün bu adlar alimin uzun illər gərgin əməyinin bəhrəsi olmuşdur.

O, hələ təhsil aldığı illərdə prinsipial-

Dəyərli alim, qayğıkeş müəllim, gözəl insan

lığı, haqsızlıqla, ədalətsizliklə barışmazlığı öz həyat kredoşuna çevirmişdi. Hüquqşünas peşəsini seçməsinin də səbəbi elə bu idi. Özünə və ətrafdakilərə qarşı tələbkar olduğu qədər də mehriban, qayğıkeş, xalqını, millətini böyük məhəbbətlə sevən bir insandır Məsumə xanım.

Hər dəfə Məsumə xanımla söhbət edəndə onun nə qədər yüksək səviyyəli, dəyərli alim, ziyalı, əsl Azərbaycan xanımı olduğunun şahidi olursan.

M.Məlikova 1958-ci ildə "M.F.Axundovun ictimai-siyasi baxışları" mövzusunda namizədlik, 1973-cü ildə isə "XIX əsrin ikinci yarısı-XX əsrin başlanğıcında Azərbaycan maarifçilərinin siyasi və hüquqi baxışları" mövzusunda doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edib, 1974-cü ildə professor elmi adını alıb. O, 1989-cu ildə Azərbaycan MEA-nın müxbir üzvü seçilib.

Professor M.Məlikova Azərbaycanın siyasi və hüquqi təlimlər tarixinin öyrənilməsi məktəbinin banisidir. Alimin elmi fəaliyyəti hüquqşünaslığın iki mühüm sahəsinin - siyasi və hüquqi təlimlər tarixinin və dövlət və hüquq nəzəriyyəsinin aktual problemlərinin tədqiqinə həsr edilib. Bunlardan biri siyasi və hüquqi təlimlər tarixinin tədqiqidir. Digəri dövlət və

hüquq nəzəriyyəsinin aktual problemlərinə həsr olunmuşdur. O, Azərbaycanda ilk dəfə olaraq milli siyasi və hüquqi fikir tarixinin öyrənilməsinin əsasını qoyub, hüquqşünaslıqda yeni bir istiqamət yaradıb.

Məsumə xanımın ölkəmizdə yüksəkixtisaslı kadr potensialının formalaşmasında, hüquq elminin dərinliklərinə bələd olan yeni mütəxəssislərin yetişdirilməsində əvəzsiz xidmətləri vardır. Alimin yetişdirdiyi peşəkar kadrlar hüquq elminin inkişafına, həm də müstəqil Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu prosesinə öz töhfələrini verməkdədirlər. Professorun elmi rəhbərliyi ilə 35-dən artıq namizədlik, o cümlədən 4 doktorluq dissertasiyası müdafiə edilib.

Məsumə xanım dövlətin hüquqi əsaslarının formalaşmasında vacib sayılan qanunvericilik bazasının hazırlanmasında iştirak edib.

M.Məlikova Azərbaycanın suverenliyi haqqında 23 sentyabr 1989-cu il Konstitusiyaya qanununu tərtib edənlərdən biri, wummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi 1978-ci il Azərbaycan SSR Konstitusiyasının və 1995-ci il Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının hazırlanması üzrə komissiyanın üzvü olmuşdur.

Məsumə xanım Məlikova bir sıra tədris proqramlarının müəllifidir.

1979-cu ildə "Azərbaycanın siyasi nəzəriyyələri tarixi"ni, 1985-ci ildə "Siyasi və hüquqi nəzəriyyələri tarixi"ni, 1994-cü ildə "Müsləman hüququnun əsasları"nı, 1996-cı ildə "Ümumi dövlət və hüquq tarixi"ni, 1998-ci ildə "Dövlət və hüquq nəzəriyyəsi"ni, "Azərbaycanın dövlət və hüquq tarixi"ni və digər tədris proqramlarını nəşr etdirib.

Alim Azərbaycanda və onun hüdudlarından kənarında çap olunmuş 200-dən çox monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti, çoxsaylı elmi məqalələrin

müəllifidir. Onun 2019-cu ildə çap etdirdiyi "Hüquq nəzəriyyəsi" kitabı hazırda hüquqşünasların stolüstü kitabıdır.

Görkəmli hüquqşünas Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin və Baş Prokurorluğunun elmi-məsləhət şuralarının üzvü kimi də fəaliyyət göstərir.

Professor Məsumə Məlikovanın xidmətləri dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. O, 1969-cu ildə Azərbaycan SSR-in Əməkdar hüquqşünası fəxri adına, 1976-cı ildə "Şərəf nişanı" ordeninə, 1985-ci ildə "Əmək veteranı" medalına, 2000-ci ildə "Şöhrət" ordeninə layiq görülüb. Prezident İlham Əliyevin 30 oktyabr 2009-cu il tarixli sərəncamına əsasən Azərbaycanda təhsilin və elmin inkişafında xidmətlərinə görə ona Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilib.

Görkəmli alim Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin "Qabaqcıl təhsil işçisi döş nişanı", Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin, Daxili İşlər Nazirliyinin və AME-A-nın Fəxri fərmanları ilə təltif edilib. Məsumə xanımın elm sahəsində qazandığı uğurlar xalqımızın elmi potensialının daha da gücləndirilməsinə xidmət göstərir. Bu gün 95 illik şərəfli bir ömürlə çoxlarına örnəkdir Məsumə xanım.

Saf əqidəli, prinsipiallığı, dürüstlüyü ilə seçilən, əsl ziyalı Məsumə xanım Məlikovanı 95 illik yubileyi münasibətilə təbrik edir, ona can sağlığı və fəaliyyətində uğurlar arzu edirəm!

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ